

שְׁמִטָּה וְיֹבֵלָא. וְאִי תִימָא, חֲמִשִּׁין, תִּשְׁעָ וְאַרְבַּעִין אֵינֻן. חַד טְמִירָא אִיהוּ, וְעֲלָמָא אֶסְתְּמִיף עֲלֵיהּ. וּבִהָהוּא יִוְמָא דְחֲמִשִּׁין, אֲתַגְלִיא טְמִירָא, וְאֲתַפְסִיא (נ"א וְאֲשַׁתְּכַח) בֵּיהּ. כְּמִלְכָא דְאֲתִי לְבִי שׁוֹשְׁבֵינִיהּ, וְאֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, אוּף הָכָא יִוְמָא דְחֲמִשִּׁין, וְהָא אוּקִימָנָא רְזָא דָא.

פְּקוּדָא (ל"ג) בְּתַר דָּא, לְמַעַבְד חַג שְׁבוּעוֹת, דְּכְתִיב וְעֲשִׂיתָ חַג שְׁבוּעוֹת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. שְׁבוּעוֹת: עַל דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְרְזָא דְחֲמִשִּׁין יוּמִין, דְּאֵינֻן שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת, וּבְקַרְבָּנָא דְעֹמֶר, אֲתַבְטֵל יִצְרָר הָרַע, דְּעֲרַקְתָּ מֵאֲשֶׁת חֵיל. וְכַד תַּמָּן לֹא אֲתַקְרִיב, מִתְדַבְּקִין יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא כְרִיף הוּא, וְאֲתַבְטֵל מֵעִילָא וּמִתַּתָּא.

וּבְגִין כַּף אַקְרִי בְּגוּוּנָא דָּא עֲצָרְתָּ, דְּאִית בֵּיהּ בְּטוּל יִצְרָר הָרַע. וְעַל דָּא לֹא פְתִיב בֵּיהּ חֲטָאתָ, כְּשֶׁאַר זְמַנִּין, דְּכְתִיב בְּהוּ חֲטָאתָ (ל"ד). וּכְדִין כָּל נְהוּרִין אֲתַכְנָשוּ לְאֲשֶׁת חֵיל, וּבְגִין כַּף עֲצָרְתָּ.

שְׁבוּעוֹת, וְלֹא כְתִיב כְּמָה אֵינֻן. אֲלֹא בְּכָל אֲתַר דְּאֲתַמַּר סְתָם, שְׁמָא גָרִים דְּאֵינֻן מִן שְׁבַע. וּכְתִיב שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת תִּסְפֹּר לָךְ, אֲמַאי כְתִיב שְׁבוּעוֹת בְּלַחֲדוּי. אֲלֹא הֵכִי אֲצִטְרִיף שְׁבַעַת סְתָם, לְאֲכַלְלָא עִילָא וְתַתָּא, דְּהָא בְּכָל אֲתַר דְּאֵלִין מִתְעָרִי, אֵלִין אוּף הֵכִי מִתְעָרִי עֲמַהוּן. עַד לֹא הָוָה שְׁלֵמָה, לֹא הָוּ אֲתַגְלִיין, כִּינּוּן דְּאֲתַתָּא שְׁלֵמָה, עֲבַד מְנִיחֵהוּ פְּרִט. דְּכְתִיב, (מַלְכִים א ח) שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים, דָּא אִיהוּ פְּרִט.

בְּזִמְנָא אַחְרָא בְּכָלֵל, שְׁבוּעוֹת סְתָם. וְלֹא אֲצִטְרִיף לְבַר נֶשׁ אַחְרָא לְמַעַבְד מְנַהוּן פְּרִט, בַּר שְׁלֵמָה. בְּגִין דְּאֵינֻן שְׁבַעַת יָמִים דְּלַתַּתָּא, לֹא נְהִירוּ בְּשְׁלִימוּ, עַד דְּאֲתַתָּא שְׁלֵמָה, וּכְדִין קִיּוּמָא סִיחָרָא בְּאֲשְׁלֵמוּתָא, בְּאֵינֻן שְׁבַעַת יוּמִין. וְהָכָא חַג שְׁבוּעוֹת סְתָם, בְּגִין דְּאֲתַכְּלֵלוּ תַתָּאי בְּעֲלָאי, וְלֹא אֲנַהֲירוּ כִּיּוּמָא דְשְׁלֵמָה.

תּוֹרָה מְמַשׁ. וְאֵלוּ הֵם חֲמִשִּׁים יָמִים שְׁבוּ שְׁמִטָּה וְיֹבֵל. וְאִם תֵּאמַר, חֲמִשִּׁים? הֲרִי הֵם אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָ! אֲחַד הוּא טְמִיר, וְהָעוֹלָם נִסְמָךְ עֲלָיו. וּבְאוֹתוֹ יוֹם הַחֲמִשִּׁים הַתְּגַלָּה הַטְּמִיר וְהַתְּכַסָּה (וּנְמַצָּא) בּוֹ, כְּמוֹ מִלְךָ שֶׁבָּא לְבֵית שׁוֹשְׁבֵינוֹ וְנִמְצָא שָׁם, אִף כָּאֵן יוֹם הַחֲמִשִּׁים, וְהֲרִי בְּאַרְנוֹ אֵת הַסּוּד הַזֶּה.

הַמְצָוָה (ל"ג) שְׁאֲחַר זֹו, לְעֲשׂוֹת חַג שְׁבוּעוֹת, שְׁפַתּוּב (דְּבָרִים טו) וְעֲשִׂיתָ חַג שְׁבַעַת לַה' אֱלֹהֶיךָ. שְׁבוּעוֹת - עַל שְׁנַכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְסוּד חֲמִשִּׁים יָמִים, שֶׁהֵם שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת, וּבְקַרְבֵּן הָעֹמֶר הַתְּבַטֵּל יִצְרָר הָרַע, שְׁפֹרַח מֵאֲשֶׁת חֵיל. וּכְשֶׁשָׁם לֹא נִקְרַב, מִתְדַבְּקִים יִשְׂרָאֵל עִם הַקּוּדֹשׁ בְּרוּף הוּא, וּמִתְבַטֵּל מִמְעֵלָה וּמִמְטָה.

וּמִשׁוּם כַּף נִקְרָא בְּגִין זֶה עֲצָרְתָּ, שֵׁישׁ בּוֹ בְּטוּל יִצְרָר הָרַע, וְעַל כֵּן לֹא כְתוּב בּוֹ חֲטָאתָ כְּמוֹ שְׁאָר הַזְּמַנִּים שְׁפַתּוּב בְּהֵם חֲטָאתָ (ל"ה). וְאִז כָּל הָאוֹרוֹת מִתְכַּנְסִים לְאֲשֶׁת חֵיל, וּמִשׁוּם כַּף עֲצָרְתָּ.

שְׁבַעַת, וְלֹא כְתוּב כְּמָה הֵם. אֲלֹא בְּכָל מְקוֹם שְׁנַאֲמַר סְתָם, הַשֵּׁם גּוֹרֵם שֶׁהֵם מִן שְׁבַע. וּכְתוּב (ש) שְׁבַעָה שְׁבַעַת תִּסְפֹּר לָךְ, לְמָה כְּתוּב שְׁבַעַת לְבָדוֹ? אֲלֹא כַּף צְרִיף שְׁבוּעוֹת סְתָם, לְהַכְלִיל מְעֵלָה וּמְטָה, שְׁהֲרִי בְּכָל מְקוֹם שְׁאֵלוּ מִתְעוֹרְרִים, אִף אֵלֵה מִתְעוֹרְרִים עִמָּם. טְרַם שְׁהִיָּה שְׁלֵמָה, לֹא הָיוּ מִתְגַּלִּים. כִּינּוּן שֶׁבָּא שְׁלֵמָה, עֲשֵׂה מֵהֵם פְּרִט, שְׁפַתּוּב שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים. זֶהוּ פְּרִט.

בְּזִמְנָא אַחַר בְּכָלֵל, שְׁבוּעוֹת סְתָם. וְלֹא צְרִיף לְאָדָם אַחַר לְעֲשׂוֹת מֵהֵם פְּרִט, חוּץ מִשְׁלֵמָה, שֶׁהֵם שְׁבַעַת יָמִים שְׁלֵמָה, לֹא מֵאִירִים בְּשְׁלֵמוֹת, עַד שֶׁבָּא שְׁלֵמָה, וְאִז עֲמֻדָה הַלְּבָנָה בְּהַשְׁלֵמָתָה בְּאוֹתָם שְׁבַעַת הַיָּמִים. וְכֵאֵן חַג שְׁבוּעוֹת סְתָם, מִשׁוּם שְׁנַכְלָלוּ תַחְתּוֹנִים בְּעֲלִיוֹנִים, וְלֹא הָאִירוּ כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁל שְׁלֵמָה.

אמור - צ"ח ע"ב

פְּקוּדָא (ל"ד) בְּתַר דָּא, לְקַרְבָּא שְׁתֵּי הַלָּחִים. הָא אוֹקִימָנָא, שְׁתֵּי הַלָּחִים: תְּרֵינִי שְׂכִינְתֵּי, עֵילָא וְתַתָּא, וְאִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא. לְגַבִּיהוֹן, תְּרִין נְהָמֵי בְּשַׁבְּתָא, מְזוּנָא דְחַד תְּרִין, דְּעֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) שְׁנֵי הָעֹמֵר לְאֶחָד. לְאֶחָד וְדָאֵי, לְאִתְיַחְדָּא בְּאַתְרַּחְדָּא. לְהֵהוּא דְאֶקְרִי אֶחָד. וּמֵאֵן אִיהוּ. הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יִרִית עֵילָא וְתַתָּא, תְּרִין נְהָמֵי כְּחָדָא. וּבְגִין דְּשַׁבְּתָא אִיהוּ רְזָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, וְכֹלְלָא אִיהוּ שַׁבְּתָא, (אֶתְקַרְבִּיבּוּ) תְּרִין נְהָמֵי. ע"ב.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְהַסְדִּיר לָחֵם וּלְבֹנָה, לְהַקְרִיב עֹמֵר. דְּכְתִיב וַעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת הָעֹמֵר כֶּבֶשׂ תְּמִים לְעוֹלָה. וְכֵן בְּשַׁבְּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלָּחִים, וְהָכִי בְּכָל יוֹמֵין טְבִינ, לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן דְּמוֹסְפִין. אֶלָּא וְדָאֵי בְּכָל יוֹמָא דְּמוֹעֲדֵינָא צְרִיף לְקַרְבָּא קֶרֶבֶן דִּילֵיהּ. צְרִיף לְקַרְבָּא עֲלֵיהּ תּוֹסַפְתָּ דְּאִית לֵיהּ, כְּגוֹן תּוֹסַפְתָּ כְּתוּבָתָא וּמִתְנַתָּא, דְּאוֹסִיף חֲתָן לְכֹלָהּ. וְשַׁבְּתָא מְלַבְּתָא, דְּאִיהִי כֹלָה, בְּשַׁבְּתוֹת וּבְכָל יוֹמֵין טְבִינ, צְרִיכָה תּוֹסַפְתָּ, דְּאִינוּן מוֹסְפִין דְּקֶרֶבֶן, וּמִתְנַתָּא, דְּאִינוּן מִתְנֹת כְּהוֹנָה.

וּבְשַׁבְּעוֹת דְּאִיהוּ מִתְּן תּוֹרָה, דְּאִתְיַהִיבוּ תְּרִין לוֹחִין דְּאוֹרֵייתָא, מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, צְרִיף לְקַרְבָּא לְגַבִּייהוּ, שְׁתֵּי הַלָּחִים דְּאִינוּן ה"ה דְּתְרִין יוֹמֵין דְּשַׁבְּעוֹת אִינוּן י"ו צְרִיף לְקַרְבָּא לְגַבִּייהוּ, שְׁתֵּי הַלָּחִים מְאִינוּן ה"ה דְּהָא אִיהוּ נְהָמָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (מְשֵׁלִי ט) לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי, ה"ה, מִן הַמּוֹצֵיא לָחֵם מִן הָאָרֶץ.

וְהָאֵי אִיהוּ מְאָכֵל אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (בְּמִדְבָר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (וּיְקָרָא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן לֵינִי. עוֹמֵר שְׁעוֹרִין, מְאָכֵל בְּעֵירִין, דְּאִינוּן חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּמִנְהוֹן צְרִיף לְקַרְבָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (וּיְקָרָא א) מִן הַבְּהֵמָה. אֵילִים: מְנַגְּחִים בְּמִתְנִיתִין, בְּאֵלִין

מִצְוָה (ל"ד) אַחַר זו - לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלָּחִים. הָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁתֵּי הַלָּחִים - שְׁתֵּי שְׂכִינּוֹת, עֲלִיּוֹנָה וְתַתְּוֹנָה, וְהִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד. לְגַבִּיהֶם, שְׁתֵּי הַלָּחִים בְּשַׁבְּתָא, שֶׁהוּא מְזוּן שֶׁל אֶחָד שְׁנַיִם שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב, שְׁנֵי הָעֹמֵר לְאֶחָד. לְאֶחָד וְדָאֵי, לְהִתְיַחַד בְּמִקּוֹם אֶחָד אֶל אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא אֶחָד. וּמִי הוּא? הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא יוֹרֵשׁ מַעְלָה וּמַטָּה שְׁנֵי לְחָמִים כְּאֶחָד. וּמִשּׁוּם שֶׁשַׁבְּתָא הוּא סוּד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה, וְהַכֹּל הוּא שַׁבְּתָא, (נְקָרָא א) שְׁנֵי לְחָמִים. (עַד כֹּאן) מִצְוָה אַחַר זו - לְהַסְדִּיר לָחֵם וּלְבֹנָה, לְהַקְרִיב עֹמֵר, שְׁכִינּוֹת וַעֲשִׂיתֶם בַּיּוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת הָעֹמֵר כֶּבֶשׂ תְּמִים לְעוֹלָה. וְכֵן בְּשַׁבְּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלָּחִים, וְכֵן בְּכָל הַיָּמִים הַטּוֹבִים לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן שֶׁל מוֹסְפִים. אֶלָּא וְדָאֵי בְּכָל יוֹם שֶׁל מוֹעֲדֵים צְרִיף לְהַקְרִיב אֶת הַקֶּרֶבֶן שֶׁל צְרִיף לְהַקְרִיב עֲלֵיו תּוֹסַפְתָּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ, כְּמוֹ תּוֹסַפְתָּ כְּתוּבָה וּמִתְנָה שְׁמוֹסִיף חֲתָן לְכֹלָהּ. וְשַׁבְּתָא הַמְּלַבֶּה, שֶׁהִיא כֹלָה, בְּשַׁבְּתוֹת וּבְכָל יָמִים טוֹבִים, צְרִיכָה תּוֹסַפְתָּ, שֶׁהֵם מוֹסְפִים שֶׁל קֶרֶבֶן, וּמִתְנֹת, שֶׁהֵן מִתְנֹת כְּהוֹנָה.

וּבְשַׁבְּעוֹת שֶׁהוּא מִתְּן תּוֹרָה, שְׁנַתְּנוּ שְׁנֵי לוֹחֹת הַתּוֹרָה מֵהַצַּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, צְרִיף לְהַקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלָּחִים, שֶׁהֵן ה"ה. שְׁנֵי יָמִים שֶׁל שַׁבְּעוֹת הֵם י"ו צְרִיף לְהַקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלָּחִים מְאוּתָן ה"ה, שֶׁזֶהוּ לָחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁנַאֲמַר בּוֹ לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי, ה"ה, מִן הַמּוֹצֵיא לָחֵם מִן הָאָרֶץ.

וְזוֹהוּ מְאָכֵל אָדָם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (בְּמִדְבָר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (וּיְקָרָא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן לֵה'. עוֹמֵר שְׁעוֹרִים, מְאָכֵל בְּהֵמוֹת, שֶׁהֵן חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, שְׁמֵהֶם צְרִיף לְהַקְרִיב, זֶהוּ שְׁכִינּוֹת מִן הַבְּהֵמָה. אֵילִים - מְנַגְּחִים בְּמִשְׁנָה, בְּאֵלֵי הַפְּשָׁטִים. מִן הַבְּקָר - פָּרִים מְנַגְּחִים בְּמִשְׁנָה,

בחזק יתר. ומן הצאן - שאר העם, הקרבן שלהם תפלות, ועליהם נאמר (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

שבעתי קבלה ובעלי מדות הם מצד של עץ החיים. שאר העם מהצד של עץ טוב ורע, אסור והתר. ומשום כך מן הבהמה, מאכל שלהם עמר, לחם שעורים. וימד שש שערים וישת עליה - תורה שבעל פה של ששה סדרי משנה. אבל אלו של עץ החיים, שהם אדם, התורה שלהם היא לחמו של הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (משלי ט) לכו לחמו בלחמי, והינו שתי הלחם. שמחו כל התנאים והאמוראים ואמרו: מי עומד לפני סיני? (ע"כ רעיא מהימנא).

בחדש השביעי באחד לחדש, רבי יצחק פתח, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. ישראל, דקודשא בריך הוא קריב לון לגביה, מן כל אומין עובדי עבודה זרה, ואתרעי בהו, ומאתר רחיקא קריב לון לגביה, הדא הוא דכתיב, (יהושע כד) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו מעולכם. להראות שהרי ממקום רחוק התרצה בהם וקרוב אותם אליו, וכתוב, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. בפסוקים הללו יש להסתפל, וכי כל ישראל לא היו יודעים את זה, וכל שפן יהושע? אלא כל התורה נסתרת ונגלית, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, משום שכל התורה היא שם קדוש, ועל פן היא נסתרת ונגלית. אם יהושע וישראל היו יודעים, למה כתוב כה אמר ה' אלא ודאי סתר הדבר - הטוב הרב שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, שהתרצה באבות,

פשטין. מן הבהמה: פרים מנגחים במתניתין, בתוקפא יתיר. ומן הצאן: שאר עמא, קרבנא דלהון צלותין, ועליהו אתמר, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

דמארי קבלה, ומארי מדות, אינון מסטר דאילנא דחיי. שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע, אסור והתר. ובגין דא, מן הבהמה, מאכל דלהון, עמר לחם שעורים, (רות ג) וימד שש שעורים. וישת עליה, אורייתא דבעל פה, דשית סדרי משנה. אבל אליו דאילנא דחיי, דאינון אדם אורייתא דלהון, נהמא דקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (משלי ט) לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם. חדו כלהו תנאין ואמוראין, ואמרו מאן קאים קמי סיני. (ע"כ רעיא מהימנא).

בחדש השביעי באחד לחדש, רבי יצחק פתח, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא קריב לון לגביה, מן כל אומין עובדי עבודה זרה, ואתרעי בהו, ומאתר רחיקא קריב לון לגביה, הדא הוא דכתיב, (יהושע כד) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו מעולכם. להראות שהרי ממקום רחוק התרצה בהם וקרוב אותם אליו, וכתוב, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתפלא בהו, וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא, וכל שפן יהושע.

אלא אורייתא כולה סתים וגליא, כמה דשמא קדישא סתים וגליא, בגין דאורייתא כולה שמה קדישא היא, ועל דא איהי סתים וגליא. אי ישראל (דף צ"ט ע"א) ויהושע הו ידעי, אמאי כתיב כה אמר ה'. אלא ודאי סתימא דמלה, טיבו סגי עבד קדשא בריך בישראל, דאתרעי בהו באבהתא, ועביד לון רתיכא

קדישא עלאה ליקריה, ואפיק לון מגו נהרא
עלאה יקירא קדישא, בוצינא דכל בוצינין,
בגין דיתעטר בהו. הדיא הוא דכתיב, כה אמר
י' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. הנהר:
ההוא נהר דאשתמודע, ואתידע.

מעולם, מאי קא בעי הכא. אלא לאחזאה
חכמתא. מעבר הנהר מעולם, אלא
ההוא נהר עולם אקרי. ועל דא, בעבר הנהר
ישבו אבותיכם מעולם, לאחזאה טיבו וקשוט
דעבד קדשא בריה הוא לישראל. ואקח את
אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי.
אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר,
כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא.
תא חזי, האי נהר, אף על גב דלאו איהו
דינא, דינין נפקי מסטריה, ואתתקפו

ביה. וכד יצחק אתתקף (בדיניו) בבניו, כדין
עלאין ותתאין מתכנפי לדינא, וכורסייא
דדינא אתתקן, ומלפא קדישא יתיב על
פורסייא דדינא, ודאין עלמא, כדין, תקעו
בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון
ישראל, דינדעין לסלקא כורסייא דדינא,
ולתקנא כורסייא דרחמי. ובמה. בשופר.

רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר
ליה, הא זמנין סגי אין שאילנא על האי
שופר, מאי קא מיירי, ועד פאן לא אתיישבנא
ביה. אמר ליה, ודאי האי הוא ברירא דמלה,
דישראל בעיין ביומא דדינא (נ"א דא), שופר,
ולא קרן. בגין דקרן הא אתידע באן אתר
איהו, ולא אתדבקא דינא לא בעינא. אבל הא
תנינן, במלין ובעובדא, בעינן לאחזאה
ולאתערא מלין סתימין.

תא חזי, כד ההוא שופר עלאה, דנהירו דכלא
ביה, אסתלק ולא נהיר לבנין, כדין דינא

ועשה אותם מרפכה קדושה
עליונה לכבודו, והוציא אותם
מתוך נהר עליון נכבד קדוש,
מאור כל המאורות, כדי שיתעטר
בהם. זהו שפתוב, כה אמר ה'
בעבר הנהר ישבו אבותיכם
מעולם. הנהר - אותו הנהר
שמפר ונדע.

מעולם - מה הוא רוצה פאן?
אלא להראות חכמה. מעבר הנהר
מעולם, אלא אותו נהר נקרא
עולם, ועל פן בעבר הנהר ישבו
אבותיכם מעולם, להראות הטוב
והאמת שעשה הקדוש ברוך הוא
עם ישראל. ואקח את אביכם את
אברהם מעבר הנהר. מה זה
אומר? אלא אברהם לא נדבק
באותו נהר כמו יצחק שנדבק בו
בצדו להתחזק.

בא ראה, הנהר הזה, אף על גב
שאינו דין, יוצאים דינים מצדו
ומתחזקים בו. וכשיצחק מתחזק
(בדיניו) בבניו, אזי העליונים
והתחתונים מתכנסים לדין, וכסא
הדין מתתקן, והמלך הקדוש
יושב על כסא דין ודן את העולם.
אז, תקעו בחדש שופר בכסה
ליום חגנו. אשריהם ישראל
שיודעים לסלק כסא הדין ולתקן
כסא של רחמים, ובמה? בשופר.
רבי אבא היה יושב לפני רבי
שמעון. אמר לו, הרי פעמים
רבות שאלתי על השופר הזה מה
זה אומר, ועד פאן לא התישבתי
בו. אמר לו, הרי ודאי זהו ברור
הדבר, שישראל צריכים ביום
הדין (הזה) שופר ולא קרן, משום
שקרן הרי נודע באיזה מקום
היא, ולהדבק בדין איננו רוצים.
אבל הרי שנינו, בדברים
ובמעשים צריכים להראות
ולהעיר דברים נסתרים.

בא ראה, כשאותו שופר עליון,
שבו האור של הכל, מסתלק ולא